

İLÇELER

MERSİN MERKEZ	21

Akdeniz

Anchiale (Karaduvar)	28
Atatürk Evi ve Müzesi	26
Bahçe	28
Devlet Resim Heykel Müzesi ve Galerisi	27
Dikilitaş	29
Güdübeş (Yaka) Kalesi	28
Hebili Kalesi	30
Kazanlı Höyük	29
Mersin Müzesi	24
Tırmıl Tepe	27

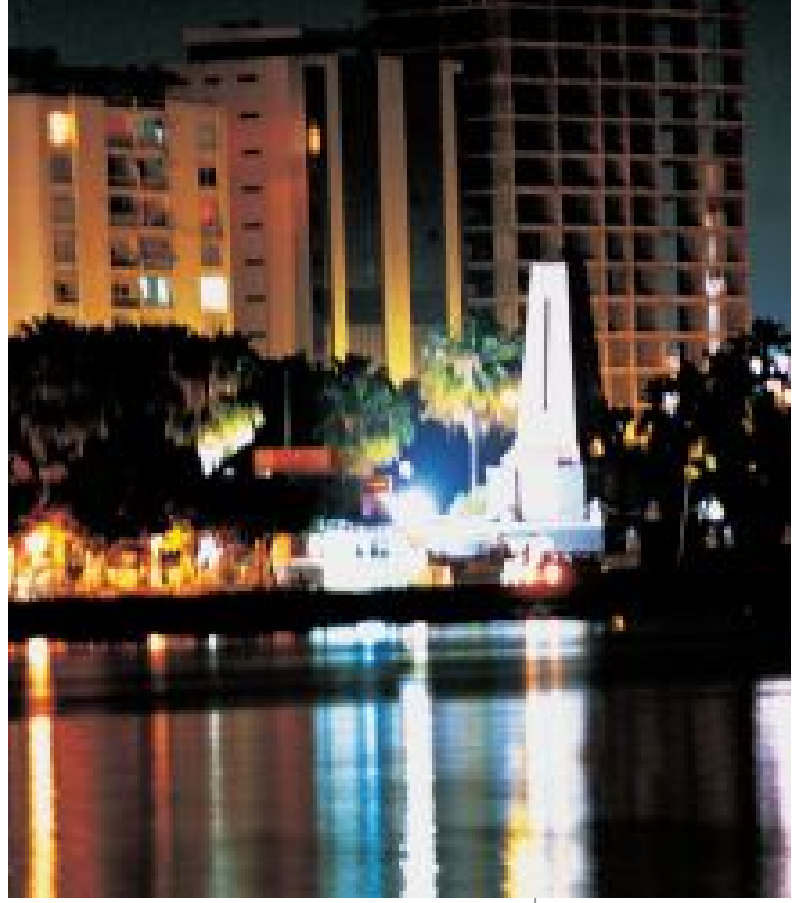
MERSİN MERKEZ

.Garstang tarafından Yumuktepe'de yapılan kazılar sonucunda Mersin'in tarihinin İ.Ö. 7000 yılına kadar gittiği ortaya çıkmıştır. Bugünkü şehir merkezinin kuzeybatısında yer alan bu yerleşim İ.Ö. 7000 yıl sonrada gelişerek devam etmiştir.

Bilim adamları tarafından Mersin'in antik yerleşimi olarak kabul edilen Zephyrion Vali Konağı ile Ortodoks Kilisesi arasında lokalize edilmektedir. Özellikle burada bulunan yeni Kültür Merkezi, Eski Halkevi binası bahçesinde yapılan temel kazıları sırasında ortaya çıkan arkeolojik kalıntılar ve yine buradan çıkarılarak Mersin Müzesi'nde sergilenen Kros heykel antik Zephyrion kentine ait buluntular olarak yorumlanmaktadır. Yunan ve Pers Dönemleri'nde Polis, geç dönemde ise Hadrianopolis olarak adlandırılan kent, İ.S. 260 yılında I. Shapur tarafından ele geçirilmiştir. Bizans Dönemi'nde ise Kilikia I Bölgesi'ne ait şehirlerden birisi iken 19. yüzyılın başlarında önemli bir liman kenti olmuştur. Mer-

sin'e gelen C.Textier, W.M. Leaka, V. Langlois gibi gezginler kitaplarında Zephyrion kentine ait kalıntılardan bahsetmişlerdir.

Mersin'in nüfusu günümüzde de olduğu gibi her zaman kozmopolit bir şekilde art-

mıştır. Bunların nedenlerinden bir tanesi 1832 yılında Mersin ve çevresini işgal altına alan İbrahim Paşa'nın ordusunun çeşitli ihtiyaçlarını gidermek için Mısır ve Suriye'den getirdiği özellikle ziraat işinden alan insanları bölgeye yerleştirmesidir. Aynı zamanda bölgedeki pamuk üretiminin artması, Mersin İskelesi'nden yapılacak olan çeşitli ürünlerin sevkiyatı gibi yeni iş alanlarının doğması Mersin'e göçü hızlandırmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra 1918'de Çukurova'yı işgal eden Fransızlar ve İngilizler, Kuvayi Milliye Mücadelesi sonunda Ankara Anlaşması ile 3 Ocak 1922'de Mersin'i terk etmişlerdir.

Mersin Müzesi,
1. Mermer Kros
Heykeli
2. Yumuktepe'den
çıkarılan oyuncaklar

1

Çeşitli sebeplerle her kesimden Mersin'e yapılan yoğun göçler neticesinde ne yazık ki Merkez ve çevresi çok çarpık bir kentleşmeyle yüz yüze kalmıştır. Son yapılan çalışmalarla ve turizm planlamalarıyla bu çarpık silüete canlılık getirilmeye başlanacaktır. Mersin'de farklı dinlere ve kültürlere sahip insanlar her zaman bir arada özgürce yaşamış ve yaşamaya devam etmektedirler. Bu nedenle camiler, kiliseler halen yan yana kullanılırken, 1906 yılında da bir havranın yapıldığı söylenmektedir.

Mersin kent merkezi yeni yapılan mülki idare yapısındaki düzenlemeler sonucunda Büyükşehir Belediyesi dışında Akdeniz, Yenisehir, Toroslar, Mezitli olmak üzere dört merkez ilçeye ayrılmıştır.

Mersin'in adı konusunda ise değişik görüşler ve söylenceler vardır. En yaygın olanı, Akdeniz ikliminin meyvası olan ve Arapların Hambales dedikleri Myrtus-Murt-Mersin ağacıdır.

Bir görüşe göre de Mersin adı bir Türkmen aşireti olan Mersin Aşireti'nden gelmektedir. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde, şimdiki Mersin'in kuzeybatısında "Mersinoğlu" adındaki bir köyde gecelediğini yazmıştır.

Söylencesi ise şöyledir:

Mersin adı Kıbrıs Kralı'nın kızı Myrna'dan gelmiştir. Tanrıça Afrodite'nin lanetine uğrayan Myrna babasına aşık olmuş ve onun yatağına girmiş. Kral yatağına girenin kızı olduğunu görünce kılıcını çekerek onu öldürmek istemiş. Ancak tanrılar kıza acımışlar ve onu Mersin kıyılarına çıkarmışlar. Bundan dolayı adı Mersin olmuştur.

2

AKDENİZ İLÇESİ

Mersin Müzesi

Müze, şehir merkezindeki Cumhuriyet Alanı'nda bulunan Kültür Merkezi Binası'nın doğu tarafındadır. Eski Halkevi olarak kullanılan binanın tarihi 1944-45 yıllarına gitmektedir. Dönemin Valisi Tevfik Sırrı Gür'ün talimatıyla çifte çan kuleli Ahios Georgios Rum Ortodoks Kilisesi'nin taşlarının sökülerek burada kullanılması ile yapılmıştır. Mersin Müzesi'nin ilk eserleri Erdemli ilçesinde kurulmuş olan müzede toplanan eserlerden ve Adana Müzesi'nden devredilenlerden oluşmuştur. Müze ilk olarak 1978 yılında Kültür Merkezi Binası'nda kurulmuş, ziyarete 1991 yılında, daha sonra yenilenerek 2001 yılında açılmıştır.

Müzenin üç ana teşhir salonu vardır, taş eserlerin yer aldığı birinci salonda ; Roma Dönemi'ne ait mermer heykel başları, heykeller, çeşitli tipte lahitler ve Nagidos antik kentine ait yazıt sergilenmektedir. Soli-Pompeipolis kazısı, müzenin yaptığı Gayrettepe ve Bahçeli kurtarma kazılarında elde edilen eserlerde bu salonda sergilenmektedir.

İkinci salonda yer alan Yumuktepe vitrinin-

1

1. Soli, Terrakota figürin başı
2. Taş eserler salonu
3. Yumuktepe'den çıkarılan kemik aletler

de, kazılardan çıkarılan eserler, taş ve obsidien aletler, pişmiş toprak çanak çömlekler, dokuma ağırlıkları, ağırşaklar, el baltaları, keskiler, cam bir skarabeus, İslami Döneme ait bir cam kandil bulunmaktadır. Bu salonda ayrıca Eski Tunç, Urartu, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemleri'ne ait pişmiş toprak, çanak, çömlek, cam eserler, Roma Dönemi'ne ait bir vana, müzik aleti olan Plagiaulos ve bronz kaplar, bronz, gümüş ve altın sikkeler kronolojik olarak sergilenmektedir. Sikke Seksiyonu'nda

Pişmiş toprak kap

1

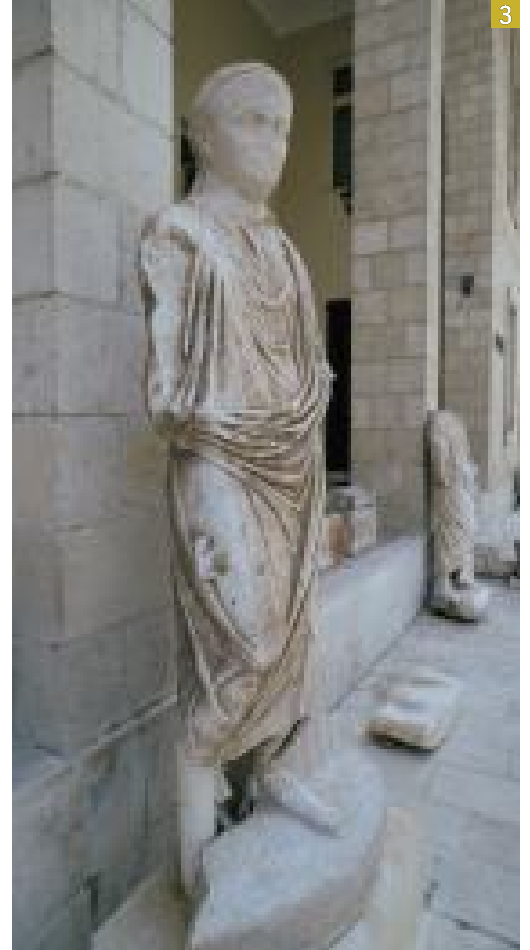
Küstüllu ören yerinden çıkarılan Bizans Dönemi altın define buluntusu da yer alırken, 1998 yılında oluşturulan Tabiat Tarihi-Fosil-Kayaç ve Mineral Köşesi ziyarete açılmıştır. Antik Dönem deniz ticaretinde önemli bir yere sahip olan amphoralarda

1. Pişmiş toprak kaplar
2. Amphoralar
3. Mersin Müzesi dış mekan

aynı salonda sergilenmektedir. Bu salonda dikkati çeken diğer eserler İ.Ö. 2.bine ait kurşun figürinler, Hitit İmparatorluk Çağı mühürleri; hayvan başlı gümüş Urartu bilezikleri , çeşitli form ve büyüklükteki cam eserler, altın diadem ve küpelerdir. Adak amaçlı bronzdan yapılmış figürinler ve Bizans Dönemi'ne ait çok çeşitli kandillerde değerli örneklerdendir. Üst katta yer alan üçüncü salonda etnoğrafik eserler teşhir edilmektedir. Bunlar arasında gümüş süs eşyaları, yöresel kıyafetler, peşkirler, ahşap ve madeni ev eşyaları, dokumacılık örnekleri ve çeşitli silahlar yer almaktadır. Müze bahçesinde ise çeşitli dönemlere ait taş eserler, Soli-Pompeipolis kazısından getirilen heykeller, kabartmalı sütun başlıkları ve pythoslar yer almaktadır. Pazartesi tüm gün , dini bayramların ise birinci günü öğlene kadar kapalı, diğer günlerdemesai saatleri içerisinde ziyarete açıktır.

2

3

Atatürk Evi ve Müzesi

Atatürk , eşi Latife Hanımla birlikte 20 Ocak- 2 Şubat 1925 tarihleri arasında Mersin'i ziyaretlerinde, müze haline getirilen bu evde 11 gün boyunca Mersinliler'in konduğu olmuştur.

Atatürk Caddesi üzerinde, kentin odak noktasında yer alan yapı, 1897'de dönemin Almanya Konsolosu Bay Christman'ın , Mersinli tüccar Mavromati'nin kızıyla evliliği nedeni ile konut olarak yaptırılmıştır. Mimarı bilinmeyen yapı "Kristman Konağı" olarak bilinmektedir.

Bir süre Tahinci ailesinin mülkiyetinde kalan ev 1972'de Nebil Hayfavi tarafından alınmış ve 1976 yılına kadar Toros Koleji olarak hizmet vermiştir. 1976'dan sonra boş tutulan bu yapının adı, aynı yıl belediye encümeninin aldığı bir kararla "Atatürk Evi" olmuştur.

1980'de kamulaştırılarak 1982 yılında Kültür Bakanlığı'nın mülkiyetine geçmiştir. 12 Ekim 1992 tarihinde "Atatürk Evi ve Müzesi"olarak resmi açılışı yapılmıştır.

Mersin, Atatürk Evi ve Müzesi dıştan düzgün kesme taş ile yapılmış, iki katlı bir yapıdır. Sivil mimarinin en iyi örneklerinden birisidir. Bahçesinde var olduğu bilinen hammama ait izler günümüzde yok olmuştur. Müzenin alt katı " Fotoğraflarla ve Belgelerle Atatürk Müzesi " olarak hazırlanmıştır. Burada Atatürk'ün Mersin'i ziyaretlerinde çekilen fotoğrafları, Anıt Kabir Müzesi'nden getirilen 22 adet kişisel esyası sergilenmektedir. Bunlar arasında bornoz, gömlek, çatal, bıçak, kaşık sayılabilir. Bazı eşyalar Tarsus'lu Mehmet ve Belkız Akçora ailesi ile Taki Aleksioğlu 'nun bağıştıdır. Kahve içtiği fincan ise Erdal Akalın tarafından armağan edilmiştir.

Etnoğrafik değerlerin sergilendiği üst katta, ortada bulunan büyük bir salon ve bu salona açılan yedi oda bulunmaktadır. Bu odalardan ikisi yatak odaları, birisi çalışma odası, dördü ise oturma odaları olarak değerlendirilmiştir.

Girişte çeşitli fotoğrafların sergilendiği Kuvey-i Milliye köşesi bulunmaktadır.

Pazartesi tüm gün , dini bayramların ise birinci günü öğlene kadar kapalı , diğer günlerdemesai saatleri içerisinde ziyarete açıktır.

Mersin,
Ataturk Evi ve Müzesi

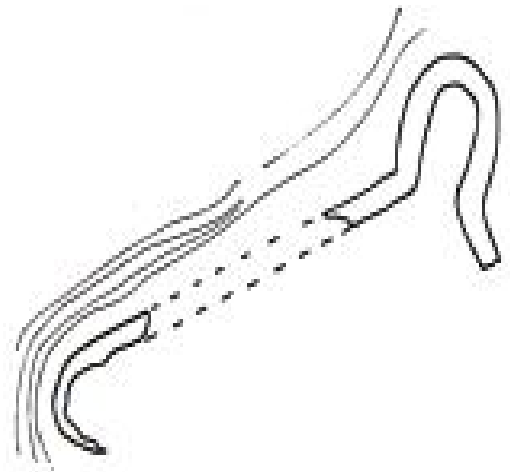
Devlet Resim Heykel Müzesi ve Galerisi

Kent merkezinde, Akdeniz Belediyesi sınırları içerisinde, Eski Camii'nin kuzeyinde, 5226 Sanat Sokağı, No.6'da yer almaktadır. 19. yüzyılda inşa edilen yapı önce konut, sonra otel olarak kullanılmış ve adı uzun süre Gülnar Otel'i olarak anılmıştır. 1997 yılında Valilikçe kamulaştırılmıştır. 1997-2001 yılları arasında Kültür Bakanlığı'nca restore edilmiş ve İçel Devlet Resim Heykel Müzesi ve Galerisi işlevi verilerek açılmıştır. Günümüzde Devlet Resim Heykel Müzesi ve Galerisi olarak hizmet veren bina kesme taştan inşa edilmiştir. Çıkmalar ise bağdadi teknikle yapılmıştır. Müze binasının giriş katı resim galerisi, birinci katı müze, ikinci katı ise ofis ve toplantı salonu olarak kullanılmaktadır. Pazar günleri hariç 08-17 saatleri arasında ziyarete açıktır.

Tırmıl Tepe

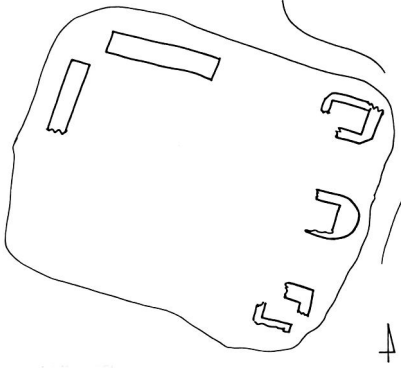
Mersin'in 3 km. kuzeydoğusunda yeni hal kompleksi yakınındadır. Çanak çömlek parçalarının yüzeyde rahatça görülebildiği Tırmıl Tepe üzerinde, Orta Çağ'a tarihlenen küçük bir de

garnizon kalesi bulunmaktadır. Bu kale kuzeydoğudaki Gudubes(Yaka) Kalesi ile birbirini görmektedir. Dolayısı ile aynı zamanda haberleşme amaçlı olmalıdır. Kalenin kuzeydoğusunda yuvarlak bir kule yer almaktadır. Bu kulenin iç yüzeyindeki sıvalar korunmuştur. Kuzeybatıdaki kulenin korunmuş yüksekliği 2 m. kadardır ve kulenin yuvarlak yüzü doğuya bakmaktadır. Aynı kulenin dış yüzey taşlarının kaybolmuş olmasına rağmen, kuzeydoğudaki kule ile aynı özellikte olduğu anlaşılmaktadır. İki kuleyi birleştiren aradaki duvar ise çökmüştür. Bu kaledeki taş işçiliği Gudubes, Kütüklü ve Tece Kaleleri ile benzerlik göstermektedir.

Güdübeş (Yaka) Kalesi

Mersin ve Tarsus arasındaki yolun kuzeyinde yer alan yıkık durumdaki garnizon kalesi yoldan geçerken rahatlıkla görülebilmektedir. Kale bir höyük üzerine kurulmuştur. Doğuda üç kulesi vardır. Görülebilen diğer kalıntılar, kuzeybatı köşede yer alan iki duvardır. Hemen hemen kare planlıdır. Kalenin dikkat çekici özelliği kulelerin üç farklı plan gösteriyor olmasıdır. Bunlar aynı hizada , eşit uzaklıkta ve içleri boş olarak yapılmışlardır. En güneydeki kule kare planlı , merkezdeki yuvarlak ve kuzeydoğudaki ise çok köşelidir.

Bahçe

Yaka'nın kuzeyinde yer alan Bahçe Belde-
si'ndedir. Burada tesadüfen ortaya çıkan
kaya mezarlarında yapılan kurtarma kazı-
ları sonucunda elde edilen eserler Mersin
Müzesi'nde sergilenmektedir. Buluntular
arasında pişmiş toprak kaplar, cam koku
şişeleri yer almaktadır.

Anchiale (Karaduvar)

Bazı araştırmacılar tarafından Anchiale an-
tik yerleşmesinin Kazanlı ile birlikte lokal-
ize edildiği yer olarak gösterilen alanlardan
birisidir. Ancak Mersin'le Tarsus arasında
kalan bölgede olması muhtemel Anchia-

le'nin yeri henüz kesin olarak tespit edile-
memiştir.

Kazanlı Höyük

Kazanlı Beldesi'nde, Topraktepe Mevki-
i'nde yer almaktadır. Çevresinde başka bir
antik yerleşim kalıntısının görülemediği hö-
yük son derece tahrip olmuştur.

Dikilitaş

Mersin'in 12 km kuzeydoğusunda Dikilitaş
(eski Bekirde) Köyü'nün güneyinde, yük-
sekliği 15 m., genişliği 4 m., kalınlığı 2 m.
olan narenciye bahçeleri ortasında kong-
lomeradan bir dikilitaş bulunmaktadır. So-
li-Pompeiopolis'den Tarsus'a giden eski
Roma yolu üzerinde olup İ.Ö. 7. yüzyılda

Mersin, Dikilitaş

Yunanlıları yenen Asur Kralı Sanherip'in zafer anıtı olduğu ileri sürülmektedir. Çevresinde başka bir arkeolojik veri bulunmamaktadır.

Dikilitaş'ın bir de söylencesi vardır:

Tarsus'ta ve Silifke'de iki kavim vardır. Bu kavimler, aralarında süren kan davasını kaldırmak için karar alırlar. Kendi aramızda kız alıp, kız verelim derler. Tarsuslu birinin kızını Silifke'den bir ailenin oğluna verirler. Tarsuslu aile bir bayram günü oğullarına "Silifkeye git nişanına bir hediye götür ve üç gün kal sonra gel" derler. Genç hediyesini alır gider. Ama on beş gün olur gelmez. Aslında delikanlının vadesi yetip, dünür evinde ölmüştür. Olaydan sonra kız babası korkar ve kan davası yeniden gündeme gelir diye çekinir. Fakat olay sürgit saklanamaz ki. Sonuç olarak kızın babası nasıl olsa bu duyulacak diye kendisi olayı söylemek üzere yola çıkar ve Dikilitaş'ın olduğu yerde oğlan babasıyla karşılaşır. Kızın babası gerçeği anlatır. Delikanlının babası olaya inanır ve " 16 yaşında bir oğlum vardı ham tıraş, bileydim bu dünyada ölüm var, koymazdım taş üstünde taş" der. Orada bulunan taşı hızla kaldırır. O

taş öylece kalır.

Hebili Kalesi

Mersin'in yaklaşık 18 km. kuzeydoğusundaki Hebilli Köyü'nde bulunan kale Orta Çağ'a tarihlenmektedir. Komutan Kalah Habellieh tarafından yaptırılmıştır. Uzunluğu 20 m., genişliği 14 m.' dir. Dışı kesme kalker taş kaplama, içi moloz taşlarla örülmüştür. Yer yer ağaç hatıl izleri bulunmaktadır. Tavanı tonozlu, köşeleri yuvarlak kuleli ve iki katlıdır. Eteğinde sarnıç ve köy evleri arasında apsisi görülebilen kilise kalıntısı vardır . Köyün girişinde tonozlu çatı örtülü küçük bir de şapel yer almaktadır.

1. Mersin, Hebilli Köyü şapeli
2. Mersin, Hebilli Kalesi

